

From Mussels to Mortar **FRÅN HAVSBRUK TILL MURBRUK**

vid Pappersmöllebäcken på Ven

Ett examensarbete av Frida Fajerson

Examinator: Tomas Tägil

Handledare: Ingegärd Johansson

Mitt i Öresund ligger Ven, denna ö välkomnar och vinkar av alla förbipasserande fartyg i sundet, med den skånska kusten som sin östra horisont, och den själländska danska kusten till väster. Här möts Nordatlantens saltvatten med Östersjöns sötvatten, strömmarna skiftar i samma takt som vinden i seglen ändrar riktning.

Här har jag spenderat många somrar, med min mormor, med vänner, och med kusiner. Precis som de andra sommargästerna har jag cyklat runt på öns gula cyklar, lika gula som rapsen som växer på de omkringliggande fälten. Under vinterhalvåret har jag endast betraktat ön på avstånd; hur ön möter stormvindarna med sina dramatiska backfall, dess siluett som försvinner när dimman tätnar, och som sen lyser upp när solen tittar fram mellan molnen.

Här lyser stjärnorna klart, framförallt förut, på stjärnskådaren och astronomen Tycho Brahes tid. En stjärnskådare som behövde ett pappersbruk för alla sina kartor och fynd, på en ö som alltid har saknat skog och virke. I en vik på Vens sydvästra kust anlade han därför en damm, där bäcken kunde driva möllan med kraften från vattnet. Pappersbruket och dess mölla är sen länge borta, men dammen och bäcken finns kvar.

Här, vid Pappersmöllebäcken, blev platsen för mitt examensarbete.

Mitt projekt handlar varken om stjärnor eller pappersbruk, men utgår istället från något annat från platsen. Det utgår från blåmusselskalen som blåser upp på våra stränder, och så även på Ven. Tidigt i projektet såg jag den danske tv-bonden bränna kalk på musselskal. Det var just detta som satte fart på min nyfikenhet, tänk vilken potential det finns hos musslorna! Förutom att de är där på stränderna är det också möjligt att få mer musslor genom odling i havet, ett havsbruk.

Havsbruket för blåmusslorna blev grunden och ramverket för mitt projekt. Jag har utforskat de arkitektoniska möjligheterna hos blåmusslorna och vilka material man skulle kunna få fram. Musslorna används i sin helhet, både synliga och dolda i materialen i projektet. De har lett processen i de gestaltade nedslagen, från havsbruk, till restaurang, till kalkugn och murbruk.

Blåmusslorna har styrt projektet, i hur jag har gestaltat mitt projekt längs med bäcken och hur något från havet möter land. Projektet har blivit tektoniska och gestaltade element som på olika sätt framhäver och kontrasterar vattnet i landskapet i dess olika form. Den historiska kontexten har fått nytt liv, när Pappersmöllebäcken återigen kommer till bruk.

Presentationen kommer vara på svenska